

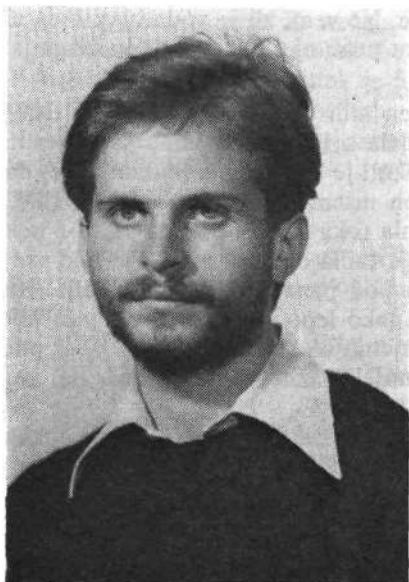
noč mislil nanjo. Ob večerih je iz daljnega morja poslušal pesmi. Ena od njih se je glasila tako:

»... uide vse v vodo, vse,
kar se pove, smeh,
kar se ne, vse se
prekrije...«

Pastir je potem dolgo molčal.

Potovanje ali blodnje ali resnica

(zgodba o tem, kako se vse hitro začne in se še hitreje konča)

Miha
Javornik

Zgodilo se je v šestem dnevu. Odprl sem vhodna vrata. Stala je ona, gola, z belo krizantemo v dlaneh kot za na grob.

»Povonjaj!« iztegnila je roko.

In potem v soboto. Na hodniku sem zagledal otroka, ki je tekkel proti meji. Umazano mornarsko bluzo je imel na sebi, izpod katere je kukala majica in ohlapno visela na kratkih hlačkah, iz katerih so štrlele drobne noge. Imel je majhno glavo in velike

začudene oči. Topotnil sem s čevljem, dvignil roko in hrznil. Ustrašil se je in zbežal.

Njeno telo je bilo prepojeno z vlago kot goba za brisanje table. Vdihnil sem vonj poljskega maka gladeč njene svilnate izrastke. Male rdeče usne so se nabrale v šobico. Spomnila me je na bel prt, polit z domačim rdečim. Praznina samote izgine v rdečem.

Sedel sem kot navadno v fotelju pred ekranom štiri. Številke na mizi so pripovedovale, da se je film končal že pred uro. Sem ga že videl. Trikrat. Rad imam take filme.

Vsak dan štejem, kdaj se bodo končali ti dnevi. Že nisem bil na tleh.
»Zdravo, vstopi M.«

Za vrati je stal M.

»Dolgo te nisem videl. Kako si? Sedi M. Boš pijačo?« Sedela sva do desetih.

»Oglasi se še kaj. Boš? Adijo M.

Dober človek. Malo neroden. Ljubimec iz mladostniških dni. V sobi je še vedno v pepelniku dogorevala cigareta. V enem kozarcu je bilo še nekaj zelenčka, drug je bil prazen. Zapremišljeval sem se. Ampak cigareta. Že od osemnajstega leta ne kadim. Čas je leči. V sanjah se rešimo.

Oj preljubi Avguštin, Avguštin je medil rezek zrak. Siva meglica se je pretegovala nad vodo. V daljavi je bitje namakalo svoja bedresca in ude. Niti list ni trenil. Z desno roko je zajemala vodo in si jo pljuskala v obraz. V presojni vodi, na trenutek zmoteni zaradi krčev njenega telesa, so se belila snežno bela nadržja. Ni je bilo sram, ko je gola stala pred maño in z rokami poželjivo gladila prsi. Nasmejala se je in njena stopala so se odrinila, da so se jezerski kamenčki razburjeni dvignili, ustvarili krožce in utonili. Gledala me je z velikimi začudenimi očmi, ki so takoj nato izginile pod gladino, njeni svetli, dolgi prameni so se lovili po površju. Na hitro sem slekel obleko in se vrgel med kristale. Ne vem, ali je voda bila topla ali hladna — z velikimi zamahi sem krčil pot proti njej. Ona pa je kar izginjala.

»Počakaj!« sem zavpil.

Megla jo je prekrila. Njen mili glas je še vedno pel tisto Oj preljubi Avguštin, pridi zdaj k meni, dala ti bom cvet, samo še danes in nikoli več. Začelo me je zebsti in vse naokoli je bila megla. Spomnim se, da sem kričal. Oglasila se mi je sirena. Sploh nisem čutil, kdaj se je zgodilo. Nenadoma je bilo vse krvavo in tu je ležala roka in tam prebita glava z nekaj možgani, pa razcefrano srce. Sirena pa je tulila dalje in kmalu je bilo vse kot v tišini. Pobral sem srce, stisnil glavo pod pazduho in plaval dalje. Kaj pa naj bi storil? Nisem mislil, da imam tako lepo srce. Čisto drugače je, ko ga držiš med rokami. Le scefrano. Verjetno so ga že izključevali lačni ptički, medtem ko sem taval naokrog, da bi našel mazilo za rane. Sicer pa, kaj če človeku srce.

»Pojdi, greva se loviti!« je priskakljala z nagajivimi očkami. Listje je frčalo, ko sva se preganjala med stebelci. Nežna lahna oblekca je dišala po sveže opranem perilu.

»Pridi sem, ti bom nekaj pokazala!« je zaklicala med travnimi bilkami. Mesni muhi sta se parili. Ulegla sva se med travo in gledala v nebo.

»Me boš poljubila?« sem zaprosil.

Zasmejala se je in pritisnila svojo šobico na moje lice, napela se je in prasnila v smeh.

»Me hočeš?« sem hitel odpenjati gumbe, da je tisto na njej zdrsnilo na tla. Ona pa se je smejala in stekla gola po travniku.

»Počakaj!« sem zavpil.

Smejala se je.

Vse se je zgodilo v hipu. Hitro, boleče.

Zjutraj je sedela na robu postelje.

»Eva sem.«

Poljubila me je na čelo. Prijel sem za njeno roko. Nasmehnila se je. Vmes ni bilo nič. Bela svetloba s črnimi lisami. To ni nič. Čutil sem, da sem v nji.

V kuhinji se je kuhal čaj, ona pa je pravkar pripravljala pogrinjek. Postalo mi je slabo. Brez besed sem se sesedel. Pokrit sem bil s črnim kocem, na kavču, ob meni se je kadil sveže kuhan čaj.

»Ti je že bolje?« se je že na vratih pozanimala.

»Bolje,« sem s hripavim glasom izdaval.

»Popij, pravkar sem skuhalala!«

Čaj je bil vroč, da sem si opeknel jezik.

»Torej je le res,« sem pomislil.

»Brez sladkorja. Boljši je za streznitev. Kako ti je ime?«

Čaj mi je prijetno umiril razburjenost.

»Kaj počneš tukaj?« sem previdno vprašal.

»Čaj sem ti skuhalala. Ti ni všeč?«

»Dober je. Škoda, ker ni sladkan.«

Ležala sva v postelji in gledala predse naprej. Iz predala sem potegnil škatlico. S končiči sem pogrebel po njenem dnu in nabral ščepec. Raztresel sem ga po papirčku in razvrstil zrnca po dolžini. Papirček sem zvil, potegnil z njim po jeziku, potolkel po omarici in si ga vtaknil v usta.

»Lepa si. Se nisva že srečala?«

»Mogoče,« se je nasmehnila. »Jaz se srečujem z veliko ljudmi.« Obrnila se je k meni. Komaj trenutek je ločil obraz od obraza. Preiskovala me je. Spravila se je name in me oslinila.

Škatlica je hrsknila, iz nje sem potegnil vžigalico, potegnil z njo po njej, da je zaprasketalo, jo primaknil proti ustom, da je zagorela in potegnil sem vase prve užitke.

»Zgini!«

V nočni omarici je imela spravljen štirikotno zrcalo, obrobljeno z le-sketajočimi se kamencami. Pogledala je vanj. Kot bi bila usoda zapisana v njem.

»Odšla bom in ti boš odšel z mano.«

Kot kakšna coprnica, sem pomislil. To ne more biti res. Njene oči . . .

V osrednji kontrolni sobi je prostor rdečil sij tulečih lučk. Prostor se je napolnil. Ukazana je bila vključitev STAB. Luči so ugasnile.

Vem, da sem tisto noč sanjal o sončenju na obali. Majhen sem. Lastnik majhnega otoka, po katerem sem se prevažal z rumenim starinskim avtomobilčkom. Imel sem črtasto ozko in dolgo brisačo, na katero sem se ulegel na trebuh in opazoval plivkanje vode. Skala je bila hrapava in njene razrite raze so me spravljal ob pritisku v užitek. Potem sem gledal tja daleč in galeba, ki je zakričal, preden je švignil s kljunom pod vodo. Bilo je čudovito zvečer strmeti v dedka Mraza na saneh, ki hiti po nebu in se snežinke mlečne ceste zadevajo ob zvonkljajoče kraguljčke. Podkve jelenov se krešejo in razsvetljujejo posuto nebo. Zvezde se hitro vrtijo. Žalostno, da se nekatere v drugo smer. Proti vsem zakonom obstoja nastopi zastoj. Konec sreče in zvezd.

Danes bom na obisku pri Evi. Smejala se bova in pila bova vroč čaj. Bo lepa noč. Brez lune. S črički med travo. Z zvezdami. Bo kot nekoč. Mor-da bo v čitalnici aka dobra knjiga. O skrivnostih noči. Mislim, da jo imam. Ljudje tekajo po opravkih. S pogledom obrnjenim v tla. Včasih kdo zarezgeče. Hodil sem že po tej ulici, večkrat smo se tu vračali domov. Kje pa sem zdaj? Kaj je bilo?

Ob štirih se je sestal Svet. Ugotovili so, da Usposobitelj ne more več uravnavati funkcij. Potrebna bo izklopitev. Ne morejo se odločiti, katero verzijo bi brisali. Počakali bodo še dan.

Potrebno bo pobrati sadeže jeseni. Mraz pritiska in nažagati bo treba še nekaj drv. Do jutri moram še napisati referat. Džus je bil odličen. Hrani-telj pripravlja odlično pijačo.

Srečala sva se na hodniku. Stala sva si nasproti. On na drugi strani, jaz na tej. On je bil oblečen v škrlatni plašč z zavihanim ovratnikom, iz katerega so gledale krpe kože. Na nogah je imel visoke čevlje. Dvignil je roko v zrak in začel topotati z nogo.

»Hej!« je rekel.

Spalna srajca se je ustrašila in se me oprijela. Kdo si popotnik?

Začutil sem bolečino v glavi in ležal sem na kavču. Motnje v živčnem sistemu. Premalo uživanja X-raztopine. Analiza bo opravljena do štirinajstih.

Tisti dan sem bil bolan. S temperaturo 39.2 sem ležal v postelji in gledal plakat pred sabo na vratih. Plakat je izginil, prikazala se je mamina glava in vprašala, če bom vroč čaj. Zdravnik je ugotovil psihično izčrpanost.

Hitel sem mimo in v cerkvenem zvoniku je odbilo dvanajst. Nov dan se je začel. V hiši je še vedno gorela luč. Ob postelji je migotala karbidovka in plaho osvetljevala skromno opremljeno sobo. Postelja je bila široka, tako da se je tisto nekaj koščičastega, kar je ležalo na njej, izgubljalo v belini . . . Okrog so stali, vsi enaki, možje v dolgih plaščih in se molče sklanjali nad pernico. Nihče se ni ozrl, ko so vrata zacvilila. Grobo skupaj zbite deske so škripale pod previdnimi koraki, ki so bili namenjeni proti brlvki. Notri je ležala majhna, zgubljena stvar, ki se je krčevito napenjala v sunkih, da je vsakokrat zanihala postelja. Bila je bledega, izmučenega obraza, kjer je od-sevalo trpljenje. Vdrte oči je imela, a še vedno modre, otožne. Njen pogled je ostal isti.

»Ti si,« sem dahnil.

Videla me je, oči so se ji zasteklile. Možje so se pobrali. Zavladala je popolna tišina. Vzel sem stol, ga primaknil k postelji, sedel sem. Še vedno me je gledala. Le blažen mir je ležal v njenih očeh. Vedno je vedela, kaj počne, tudi zdaj. Malo ljudi ve, kaj počno. Z roko sem ji segel v lase. Lasje so se odmaknili, koža je zlezla vase, na postelji je ležala bela rjuha.

Prišla si, kot si odšla. Z meglíco. Vedno sem te čutil, od prvega dne, čeprav te nikoli ni bilo ob meni. Zdaj je odšlo še to. Ostalo je spoznanje.

Večkrat mi je rekla: »Moder oblak se bo zarisal čez nebo. Meja. Mi boš pozdravil ljudi!«

— — —

Vsem težavam v Centru niso bili kos. Izključiti bi morali funkcije, tega pa niso smeli. Nemočni so čakali Razvoj.

V krogli je stala kroglasta miza in ob njej visoki stoli. Drugega ni bilo. Vse je bilo belo in snažno. Na vrhu je vgrajen tipkovnik. Prikazal se bo bog in vse bo v redu.

Vročje se mi zdi. Brezzračno. Bobni. V tleh. Če tla tukaj sploh so. Šopek žarečih okraskov, ki so razvili pahljačo in kot kamni brez smisla za lepo popadali dol, pravijo, da se pričinja.

Sladka bolečina se nabira okrog srca. Razburjenost se preliva v telo, da zadržti. Sunki postajajo vse močnejši. Pogled skače naokoli in se spominja.

To sem vendar jaz. Jaz hitim po ulici. Po vrhovih drvijo oblaki. Trese se. Skale se lomijo in bobnijo v dolino. Velik rdeč rob se riše na nebu, napne in vdahne življenje. Morje žubori in žužnja. List sem, ki ga premetava. Letim tja, daleč, kjer se vse začena in končuje. S čudno lahkotnostjo hočem zaobjeti ves svet. Jaz sem del tega. Večne neskončnosti. Moja sila lahko dvigne kamen, da zažari v mavričnih barvah.

Vidim vas, kako hitite za svojo senco, da bi jo ujeli. Združitev.

Vse življenje sem sanjal o tem. O hipu, ki bo tako poln. Trenutek, da zanj umrem. Hodil sem in beračil, da bi mi kdo pokazal smisel. Zmajali so z glavami in si mislili: Norec hoče v pekel. Nihče ni znal vedeti, ker je lepo in preprosto. Drugega smisla sploh ni.

Megleno postaja naokrog. Zgineva. Tako malo časa je lepó.

Me ne poznate? Trkal sem na vaše duri!

Ni boga, samo rojstvo je.

Kolo plešočių snežink brunda nikoli dokončano melodijo. Se mraz plazi v kosti. Prihaja resničnost. Drugače je. Belo in mrzlo in neizbežno. To bo cilj. Piš mrzlega vetra se požene v mišice in jih zatrdi. Snežinke ledenijo ob modrem svetlikanju. Tiho in samotno postaja. Krogla je bela in mrzla. Tu je prehod in zdaj prihaja čas. Nikoli nisem verjel, da obstaja. Veličastno. Ledeno.

Zgoraj mežikajo daljne znanilke.

Poleteti tja in pasti sem. Zaradi neke . . . ga srečanja. Lepota in preprostost izgineta z vsakim nadaljevanjem. Je samo trenutek, ki je vreden. Hip za življenje. Malo časa ostane.

Uleči se je treba na tla in čakati, da se zgodi. Ko se zapre nebo, se je treba posloviti. Znanilke ugasnejo. Čustvo-razum, rojstvo-smrt. Bi hotel še enkrat živeti?

Zgodi se hitro. Človek se zave in prepozno je, da še premisliti ni mogoče.

Bil je to dan, ko sem z razkrečnimi nogami sedel na stolu, pogled je bil zamrežen. Vse drugo je bilo popolnoma normalno. V glavi se mi je vrtelo in mislil sem o tem. Videl sem pred sabo tebe, in zunaj sneg in luč se svetlika in mahaš. Pa, pa! Pa, pa! Če moraš iti, pa pojdi. Ti že veš. Jaz imam veliko dela. Vem, da je bilo v petek fino, ko sem bil v dvorani in sem sam sebi ploskal. To vem.

Poganjam se po presojnih cevčicah. Otipam lahko vse, kar dosežem. Hecno, ko gledam vse okoli, sebe pa ne. Lepo je umirati. Povedali so mi, da me nikoli ni bilo. Jaz pa ne verjamem. Rekli so, da hodi zdaj drug. Moje funkcije pomanjkljivo delujejo.

Odslej bom v cevčicah. Vsaka kroglica naboj. Zdaj bom vsaj koristen. Lepo je bilo, a lépo je minljivo.

Pljuskanje valov ob skale, sonce sije, ladijska sirena tuli, tiha voda z zelenim bregom . . . zvoní . . . Eva je imela prav . . . Krohočejo se. Rodil sem se kot tretja stopnja s številko SA 311 889³, registriran kot pomožni del avtomatske vklopitve Regulatorja. To je vse.

Zdaj sem jaz na vrsti. Dokler se spet ne srečam. Nevarno je. Nekdo vedno umre, vedno jaz.

Jutri se ne bom ničesar več spomnil.

Vse se začne s srečavanjem več svetov. Ti se zgostijo in ustvarijo napetost, ki pripelje do eksplozije. Močnejši preživi. Začne od začetka, a vedno nehote in tam, kjer je nevede prejšnji nehal. Konča se spet z začetkom. Vse je tako resnično, da ne more biti res. Človek še verjame, dokler ne pride kdo drug na njegovo mesto. Tako je prav.

Toplo mi je. Zagrulil bom od zadovoljstva. Vse naokrog je domačno. Občutek prodira proti krajnim robovom. Doneče bobnenje priteka po kanalih. Spredaj se svetlika in temni. Površina se vzburi. Ugotavlja večkratno stikanje. Vstavljajo se podatki in ugotavljajo sorodnost. Nekaj toplega in ljubečega. Rahlo hrapavo. Skušā se oblikovati sporočilo. Zrak drsi mimo in ustvarja šepet.

ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma ma

Zapuščina.

Potem je konec vsega. Nenadoma ni smrti ne rojstva ne potovanja. Je sedanost in noč. Mogoče je to smrt. Da gledam v strop in prisluškujem vsakdanjim zvokom.

Nekaj mora še biti. Ko bi vedel, če se da živeti. Ni samo trenutek. Stičišče je dano. Srečanje v eksploziji. Ne vedno.

Bojim se okrasti. Lahko je zadaj nič. Nemara ne bi smel tja. Nevarno je. Ne sme se misliti, da je ledeno. Vroče. Lepo. To je lahko samo resnica, ki nikdar ne pelje k pravi resnici.

Ne vem, kako Tisto obstaja. Vse, kar lahko zaznam, je smrtno. Tisto je od vekomaj.

Podobe živijo svoje življenje in jaz večkrat vidim skozi sebe. Šele na ta način odkrivam stvarnost.

Ni pogojeno s človekom, vendar šele z ljudmi zaživi. V vsakem človeku spi. Pri vsakem se zbudi. Malokdo se zave, kaj je. Morda splet večno enakih okoliščin z mnogimi različicami niču vdahne zmožnost, da ljudje mislijo, da Tisto obstaja stvarno — ustvarili smo misel, ki je ne poznamo, da se lahko trpinčimo.

Nekoč se nekaj zgodi. Ko je mimo, se nikdar ne ve, kaj je bilo. Ostane nelagodje in strah.

Te zapuščine ne bi smelo biti. Sklepe delati se ne sme. Vsako dognanje je laž, ker je enosmiselno.

Na take stvari se ne sme nikdar misliti, kaj šele jih pisati. Lahko okvarijo naslednje dele. Sanje. Nič se ni zgodilo. Pozabite. Ne verjemite. Vse je v redu. Še danes grem v mesto. Smejim se.

ha ha

Smešno.